

Slova přejetá

Radek Plašil 9. A

Co je to slovo přejaté?

Přejímání slov z jiných jazyků je způsob rozšiřování slovní zásoby.

Slova přejatá se používají: není-li pro ně česká náhrada, v odborných pracích, a v situacích, kdy je potřeba mezinárodního termínu.

V době Národního obrození část obrozenců zcela odmítali přejatá slova a vymýšleli pro ně vlastní české výrazy, čistonosoplena, skokotnosta, klapkobřinkostroj...

Slova cizího původu

- I. slova zdomácnělá – jsou přejatá z jiného jazyka, ale již přizpůsobená češtině
- II. slova cizí – jsou přejatá slova, která si zatím zachovávají svůj původní ráz
- III. slova pravopisně počeštěná – to jsou slova, která se pravopisně již skloňují podle češtiny.
- IV. Jména osobní –
 - 1. Napsaná původním pravopisem - Ludwig van Beethoven
 - 2. Počeštěná jména – Kryštof Kolumbus
 - 3. Jména pocházejících z jazyků, které nemají latinku: - A. Sergejevič Puškin.
- V. Jména zeměpisná –
 - 1. Napsaná původním pravopisem – New York
 - 2. Počeštěná, avšak dnes neužívaná – Graz (Štýrský Hradec)
 - 3. Počeštěná a vžitá – Paříž

Výslovnost přejatých slov

Je 5 typů pravidel:

- 1) Psané di, ti, ni, se vysloví tvrdě – diktát (dyktát)
- 2) i+j – dialekt (dijalekt)
- 3) Psáno i, čteme j – detail (detajl)
- 4) Ve slovech zakončených na –ismus, nebo –smus vyslovujeme –z (anarchismus, orgasmus, atd.)
- 5) Výslovnost cizí – původní znění (výslovnost je individuální)

Anglicismy

Výraz	Přesné znění	Překlad	Ekvivalent	Vysvětlení
WTF	What the fuck?	Co to kurva?	Co to krucí?	Užívá se, když je někdo něčím překvapen
OMG	Oh my god	ó můj bože	Doprčic, kristova noho	Užívá se, když je někdo něčím otráven, či naštván.
BFF	Best friend forever	Nejlepší kamarád/ka navždy	Nejlepší kámoš/ka	Užívá se v chatu.
LOL	Laugh out loud	smát se nahlas	Hahaha	Užívá se místo smíchu.
BTW	By the way	mimochodem	mimochodem	Užívá se v běžné mluvě.

Výrazy:

1. Weekend - Víkend
2. Business - Byznys
3. Offside - Ofsajd
4. Ketchup - Kečup
5. Jungle - Džungle
6. Juice - Džus
7. Basketball - Basketbal
8. Goal - Gól
9. Training - Trénink
10. Football – Fotbal

Budoucnost češtiny

V minulosti čeština málem skončila kvůli němčině. Nebýt Národního obrození, asi bychom dnes mluvili němčinou. Na druhou stranu ale hodně lidí se stará o to, aby čeština stále byla jazykem svéprávným, který bude stále pro nás, Čechy, tím nejdůležitějším komunikačním prostředkem.

Každý národ na světě potřebuje pro sebezachování 4 věci:

- a. Svou historii**
- b. Své území**
- c. Svou kulturu**
- d. Svůj jazyk**

Toto vše Češi neměli do zániku Rakouska-Uherska. Měli sice svou historii, kulturu, i jazyk, ale neměli své území. Je důležité všechny čtyři složky chránit, a proto musíme pečovat i náš jazyk, a vážit si toho, že svůj vlastní jazyk máme.

Přejatá slova

Přejatá slova z germánských jazyků

Výraz v češtině	Výraz v originále	Jazyk
Cibule	Zwiebeln	Němčina
Knedlík	Knödel	Němčina
Rytíř	Ritter	Němčina
Talíř	Teller	Němčina
Taška	Tasche	Němčina

Přejatá slova z románských jazyků

Výraz v češtině	Výraz v originále	Jazyk
Aféra	Affaire	Francouzština
Inženýr	Ingénieur	Francouzština
Kapitán	Capitaine	Francouzština
Krém	Crème	Francouzština
Móda	Mode	Francouzština

Přejatá slova ze slovanských jazyků

Výraz v češtině	Výraz v originále	Jazyk
Jezero	Ozero	Ruština
Horál	Góral	Polština
Mazurka	Mazurek	Polština
Obřad	Ceremonia	Polština
Vampýr	Vampir	Srbština

Závěr

Tak. Celá prezentace je za námi. Doufám, že se vám líbila. A na závěr jeden citát od Jiřího Krause, českého lexikografa, lingvistu a překladatele: **„Bojím se o češtinu, že se bude přizpůsobovat cizím vzorům i tím, že přestane přechylovat. A pak by mohla začít přestat i skloňovat.“** Úplně závěrem bych chtěl říct, že čeština se asi nikdy nezbaví přejetých slov. Jsou sice důležitá, avšak nesmí češtině přerůst přes hlavu.

Každý člověk by se měl snažit chránit svůj rodný jazyk. Také kdysi za Národního obrození bylo jistou výsadou mluvit česky, protože lidé si tohoto jazyka více vážili, když byl ohrožen. V Polsku v 15. a 16. století byla znalost češtiny známkou vyššího postavení a dobrého vychování.